

1 i
nu
m . i
ša
lo
83
a -
d -
na
u
of
jo
to

za
d -
ni
st

A -
to

Pridplatna, na cilu god. 3 for. na pol god. 1 for. 50 nov. na četvrt. 75 nov.
Za Srbiju 30. 1/2, 7/8 Grana. Izlazi svake Nedjelje jedanput.

Pisma svakoverstna predmeta molimo na uredništvo upućiti.
Neprijetna neprimamo

God. II. U Kalači

U Četvrtak 28. Rujna 1871.

Broj 39.

NAŠIM VELECINJENIM PRITPLATNICIMA.

Koncem miseca Rujna iztiče mnogim čitaocima naših Novina pritplatni rok. Zato ih molimo, da se potrudite pritplatni novac za vrime poslati.

Kao koncem drugog četvrta tako i sada opominjemo prijatelje našeg trudnog poduzeća, da pridbrotike sakupljati i naš umni rad sa svoji spisi olakšavati nepristanu; jer u nedostatku najskole materialne potpore i naposlitku će nam ova jedina slika narodnog bića potavniti i izčezniti.

Tušta smo gorkih trenutaka iskusili, ali to će nam najžalosniji biti, kada se osvidočiti morali budemo, da Bunjevac i Šokac ovo jedino sridstvo narodne improsvite uzdržati nisu vridni. Čudno bi bilo, da Bunjevac i Šokac, koji su proslavljeni o svojoj valjada i taštoj darežljivosti, za svoj sopstveni napridak ništa nečinu.

Ta bunjevačka samosvist, bunjevačko još nikad nepotavnulo poštenje bi zahtivalo, da se mi u našim potrebnim poduzeću gorko ne osramotimo, zahtivalo bi, da se ne stidimo izkazati, da još nismo izginuli, zahtivalo bi, da se što god i bunjevačko radi.

Što se tiče pravca naših Novina, to ćemo se i sad uz stari držati: mi ćemo neodvisni biti od svih političkih stranaka. Mi nismo pozvani da u našim malanim rodu političke stranke podupiremo i tako medju

njim razdor pravimo: nama je dužnost njega u prosviti sajediti i tako ga osnažiti. Mi pravdu hoćemo propovidati, našli je ma na kojoj strani.

Uredništvo.

Veresia.

III.

Premda je svaki brat mogo već uvidit, šta je veresia, ipak označićemo je i prostim jezikom, pak reći: da veresia nije druga stvar nego ona pouzdanost koju goji u svojem srcu dužnik prema virovnika, a ovaj prema dužnika, t. j. onaj koji zajmi i onaj koji u zajam daje, jedan prema drugog, i to u novcu ili u ma kakvoj drugoj robi, medju pojedinim osobam, ili medju ovima i različni zavodi.

Ova pouzdanost jest onaj vazduh koji je tako potreban za društveni, ko ovaj prirodni za tilesni život. Ove pouzdanosti vrutak neizcrpljivi sastoji u poštenju dužnika, u točnosti s kojom svaki svoju dužnost izvršuje, u pravdi, polag koje ima svaki se spremati u svojih odnošajih.

U faličnom je mnenju onaj, koji misli da se veresia samo poštenjem dužnikah uzdržaje, ili ako to kod njih manjka da se onda samo gubi. To jednako spada na dužnika i virovnika: dužnik i virovnik jednako dile hvalu ako je veresia neuzdrmana, košto i krivnju ako je ta poremećena. Sunce i zemlja zajedno radjaju sve ono što se plodi u prirodi. Najveća strana ljudih goji

još i danas ono krivo mnenje : ko da je veresia samo po dužnika koristna, dočim bi valjalo znati, da i medju dužnikom i virovnikom isti onaj odnošaj vlada koji sastoji medju radinjom i posidnikom, jedan bez drugoga su košto bi sunce bilo bez zemlje. Ako dužnik ima potribu na virovnika, da može koju nevolju od sebe odbiti, i virovnik potribuje dužnika, da mu svojina neplodna ne ostane.

Ko želi odnošaje dužnika prama virovnika pametno razsuditi, i te podpuno upoznati, onaj neka promisli šta bi bilo od posidnika ako nebi bilo radinja, ili od radinja ako bi nestalo posidnika, i jedan i drugi bi tilesnoj i duševnoj nevolji i tiski podlegao. Bog je društveni život čovika tako udesio, ko što su uda u tilu, da ni jedno nemože tvrditi da je suvišno, ili da je koristnie nego drugo : jedno s drugim se pomaže, i tako sva uda ukupno uzdržaju tilesni i duševni život u čoviku.

Dakle dužnik i virovnik triba da jedan drugog poštivaju i podupiru, jel ma koji manjkao bude u svojoj dužnosti, to će veresia svoje žiće gubiti.

Rekosmo da se veresia po medjusobnom poštenju, točnosti i pravdi uzdržaje. I to je nepobitna istina, jel ako će ma koja od ovih svojstva u dužniku ili virovniku manjkati, to će veresia klonuti. Radi toga valja da se u medjusobne odnošaje uvede sigurnost.

Ako je n. p. dužnik siguran da će virovnik zadatu rič nepodprmano uzdržati, onda će on moći onu stvar koju je zajmio koristno uporabiti, i onda će plod iz nje steći, i kadar postati svoju dužnost prama virovniku vršiti. Takodjer ako je virovnik siguran da će dužnik obećanje koje je virovniku obvezao točno glede svote, i glede uročena vrimenta održati, onda će virovnik kadar biti svaki čas dužniku u pomoć doći; n. p. ako je Ivan od Petra uzajmio 100 frti i zadao rič da će to 100 frti na Svisvete povratiti, to će virovnik postati kadar Pavlu na iste Svisvete 100 frti zajmiti, koji je u to vrime takodjer u zajam iskao. Ako pak Ivan na uročeno vrime nepovratiti, to će se virovnik privariti, i u zajmu suzbiti, a Pavlu se neće moći pomoći, dakle će se obća veresia kvariti.

Ipak da se poštenje i točnost može osigurati to triba da je pravedan i dužnik i virovnik, ovaj da ne ište toli kamate, da glavnica postane za dužnika opasna a dužnik da kamatu na koju se obvezo bez ikakve tegobe dakle parbe polaže; jel ako bude uzmanjkala pravda, umoriće se veresia, pak će klonit duhom poljodilstvo, zanat, trgovina i sve ono što promet u društvenom životu uzdržaje, a gdi neima prometa tamo izgleda društveni život, ko ono tilo u kom je tečaj krvi ma po čemu zapeo.

O ŠKOLSKOJ STOLICI, ILITI O ČLANOVIM ŠKOLSKOG SBORA. *)

Država je dobro shvatila, da „politička prava i slobostina bez narodnje prosvjete nije drugo, nego pogibeljno orudje, koje je više štetno, nego koristno.“ S toga se je dositljivo prihvatila shodnih sredstva, s kojima kani cilokupni državni narod unaprediti u prosvjeti; koja ima prodrti u sve narodne slojeve. Pod narodnom pako prosvjetom razumiva se obće naobraženje počam od najnižjega, do najvišjega. Nesmije se dakle nipošto zanemariti pučka prosvjeta, a klanjati se samo visjoj učenjačkoj prosvjeti; jer to bi bilo kao što reče dr. Libelt klanjati se glavi a neviditi ciloga tila, ciloga orijaškoga zdanja, u kom se stvara život, rasteenje i cilokupna životvorna sila naroda.

Država se indi pobrinula osigurati naobraženje, osobito pučko naobraženje cilokupnoga državnoga naroda; dakle bez iznimke od najvećega, do najnižjega gradjanina. Ona u tom pogledu daje zakonitu ravnopravnost svim narodom, dakle i našim. Ona svoj škrb (brigu) osigurava zakonom, štono gradjani imaju točno vršiti pod nadzorom školskoga nadzorništva. Indi u smislu državnoga škrba, dakle na temelju školskoga zakona, u pučkoj školi, u svakoj i najmanjoj občini ustrojava se tako zvana školska stolica, t. j. najmanje od 9 po občini izabranih razboritih članovah, koji poleg prepisa zakona moraju svistno i strogo paziti na pučku obuku. Takovi dakle školski članovi u čistoj, a osobito u misovitoj šokačko-bunjevačkoj školi imaju sdušno, pozorno i strogo paziti što i kako ondě biva. Osobito pako :

I. Nije li učitelj u našoj školi s prevratne namire „bacio bunjevačke knjige na gredu pod tavanice.“ (Vidi B. i Š. nov. br. 22. Sz.-István). Gdě to biva, tu nam se čini velika da u nebo vapijuća krivica, koja rodi čemer-nim plodom nasilja. Gdě su nam u naših školah „bunjevačke knjige zabačene na gredu pod tavanice,“ tu se je uvukla zmijarina u naš hram (crkvu), koja sa samosiljem gazi zakon i pravicu; gazi nam zakonito pravo i pljuje nam na našu samosvist, a truje nam krv i duh naše svetinje, naše mile mladeži. Škola nam je ona košnica, u kojoj nam su sakupljena děta kanoti radene pčelice, oslonjene na pčelara učitelja. Nu mi dotičnoga pčelara nemoljkavamo, nego baš zakonito zapovidamo : da nam košnicu silomice neprinaša u tudji vrt, niti da nam pčele goni u tudju košnicu. Mi hoćemo, da nam to rukovodi u našem vrtu (bašći) opajajuć nam pčelice (dětu) slastju iz cvětka materinskoga jim jezika. Ako imamo takovih učitelja (čast dobrim i svistnim), kojim zakon školski nije svet, nami jeste, nami je do svetinje naše mile mladeži; pa zaoto u smislu zakona mi želimo : da se bunjevačke knjige skinu sa gredice i uruče našoj dětci, te da nam se poleg zakona 58. §. obučavaju u materinskomu jeziku, i to iz svih učevnih predmetih, koje zakon 55. §-om zapovida, a to su : a) věro i moralna nauka, b) čitanje i pisanje, c) računanje iz glave i sa znacima, i upoznavanje domaćih mira i novaca, d) slovnica, vježbanje u govoru i razumivanju, f) domaći zemljopis i pověstnica, g) prirodna obuka, h) nješto iz obćeg zemljopisa i pověstnice, i) prirodopis, s osobitim pogledom na način života i prědelja, odkud je veći dio dětce, k) vježbanja u

*) Skoro ćemo stupiti u novu školsku godinu, zato saopštavamo ovaj važan članak pozivajuć priatelje našeg duševnog napritka, da na njegov dostojnu pažnju obratiti izvole. Ured.

poljskomu gazdaluku i vrtlarstvu, l) upoznavanje poglavitijskih građanskih prava i dužnosti, m) pjevanje, n) vježbanje tjeła, obzirom na vojnička tjelesna vježbanja.“

A na to ima dobro paziti školska stolica, koja usled šk. zakona 117. §. sastoji iz najmanje 9 članovah. Ovi članovi imaju svistno izpunjavati svoje dužnosti, koje jim zakon u 121. §. zapovida. Redovito svaki član preko nedilje ima pohoditi i priglédati školu, te viditi medju ostalim i to, što se i kako se uči. Dakle takovi članovi u ime občine imaju strogo paziti: da li nam se djetca u šokačko bunjevačkoj školi uče u našem bunjevačkomu jeziku, i to iz svih po zakonu u 55. §. prepisanih predmetah?

(Slidi.)

D O P I S I.

Sa Šumbrega 20-og Rujna. — Dok su jugoslavenski učitelji bratski sborili i dogovore u Zagrebu o boljci napredka i narodne prosvjete svjestno vodili, prije i evo poslje toga, po uredbi ugarske vlade vježba se u Pečuhu u skakanju i savijanju preko 300 učitejih baranjske županije. A u koju svrhu? sam Bog znade! Ta trka i vreva učiteljah po Pečuhu počela 1. Kolovoza, svršit će se o Miholju i stajat će državu do 20,000 forintih a. vr. U koje babe zdravlje?

Ima vam tu i jednookih i šantavih i inače nemoćnih, niskih i guravih, starih i izsukanih, a svi moraju prije podne od 8—11 na obuku, a po podne od 2—7 na gimnastiku. Prispodobite ih s vježbališti starih Grkaha i Rimljanah — eto vam speculum začinjene miseriae! Pojedinač vuče dnevice 50 novčićah; škrtac će doneti koju vorintu i kući i mnogi će ubiti tamo i poslednju paru krvavo stečenu kod kuće.

Nu nas neboli glava toliko s toga što oni svoje troše, koliko se pitamo u duši: čemu taj trošak nekorištan padajući iz narodna djepa u današnje vrime? dje je i onako sve kuku lele i naopako. Skupoća velika, porez težak, proizvodi slabi — a učitelji će se vratiti Martin u Zagreb, Martin iz Zagreba.

Osim toga občine jim moraju dati kola do Pečuha i natrag; jer ih crkvena služba zove na nedilju kući. A sgodi li se u radičakom u župi kakova funkcija, daj za nju šalji kola po učitelja tja u deveto selo. Pa još kad ferman glasi: učitelji! koji ove godine nejdete turnirat u Pečuh svojevóljno, do godine ćete pod moraš! onda svaki gleda: puni volju, smiri Bodolju!

Ovdje mi se u svój smirnosti popečitelju bogoštovja i nastave nadaju dva pitanja: je li u istinu občina bez revne učiteljske službe dužna njega točno plaćati i u najvećih vršitbe i kositbe poslovih u Pečuh odpremati i dopremati? — i, je li će sbor učiteljski plaćan, ma kako, ipak krvavom mukom naroda, crpsti kakovu hasnu s vježbališta pečuvskoga?

Ljudi Božji dvookati! Nebunijmo, neg odprto recimo: nije, — i neće. — Nije; jer je crkveni zakon i Božja služba prva; a narod valja da brani pravo svoje. — Neće; jer se i nauči i zapovjedstva predaju golim magjarskim jezikom! — Tim se gazi ravnopravnost jezikah. A to od g. 1868. nije slobodno. Izmedju 300 baranjskih učiteljah bit će ih polovica, koji neznaju magjarskoga jezika. Šta će mi dakle nauka i učitelj, — kad je nesahvaćam, kad ga nerazumijem? A da ga i razumijem — imam pravo kao Šokac i u crkvi i u učioni i u županiji i u sudistu da mi se ori i sbori mojim materinskim šokač-

kim jezikom. Tim više što će učitelj ono isto kazivat i djeci u školi što i kako je čuo i učio sam u Pečuhu. Inače je doselnji ubogi Krajišnik izvježban na smotri švabskim jezikom, u koj se toliko razumie ko žaba u lešnjak. — Odredite dakle učitelje u 3. tabora, 14. danah predavajte Magjarom magjarski, 14. niemcem švabski, 14. Slavjanom jugoslavenski, — pa mirna Bačka!

Tako hoće Bog i zakon i zdrav razum. Te tko inače radi, radi nelogično, razdorno, bezzakono i bezsviesticno. A razdoru i bezzakonju treba da stanemo na šiju!

... z.

London 2-og Rujna. Evo nas u srid onog grada, u kom tri miliuna četiri stotine, i šestdeset i četiri hiljade ljudi u tri stotine i četrdeset hiljada kućah stanuju. Al prije nego što bi vas u nidra njegovu uveo, nemožem da koju nereknem o lipom Brüsselu.

Ovo je prvostolna varoš male al kripke države Belgijske. Njenu snagu netriba miriti brojom oružanih vojnika, na koje se i ne oslonja, buduć je medju dvojicu možne komšie uložena Francusa i Nimca, koji paze jedan na drugog da tkoji nogu svoju nemetne u Belgium; i buduć je puk sasvim zadovoljan, mogli bi Belgijanci svoje oružje usvitlati i u oružanicu ostaviti, odkud da ih onda samo unesu, kada uztribalo bude kaku svečanost opraviti.

U Belgiumu je silan novac, ko što i u Hollandii. Ovi su taj stekli trgovinom a oni s obrtnim radom. Tude nije potriba puk na poslenost uzbudjivati, već još zauzetezati, premda bi oci hteli da ni ono malo dite bezposleno neostaje, već radom svojim donese novac u kuću. Zato zakononoše veoma taru svoju glavu kako bi valjalo dičii rad u takvi red doneti, da se zdravlje nenarusi, da se tilu život neukrati, i da se nauka neupriči. Nebi radi bili dopuštati da dica od 8—12 godina više od šest a ona od 12—18 više od osam sati priko dana u tvorinarah rade, ipak nisu ni to s pameti skinuli da ostalo vrime škuli za istu dicu nabave. No to se vidi da ovde ne stvaraju zakone zato da na papiru ostanu već da se u svakdašnjem životu pokazivaju. Evo dakle ključa od onog sanduka, koji silno Belgijsko blago u sebi zadržaje: rad umni i rad ručni.

Belgijska zemlja ona koja se nebu s manjih brda i planina diže, puna je ko natučena sela, gradova, tvorinara i puka. To je jedna od najpućnii država. A ona zemlja koja se uz more pruža, lipu im litinu i silno sino radja. Tu dakle dobro živi i čovik i živina, al obadvoje mnogo rade. Gradovi im tako izgledaju ko da bi u svečanu odiću obučeni bili, a ljudi ko da sirotinja kod njih nebi svoje gnjizdo imala.

Ovi Belgijanci bili su prije u zajednici s Hollandeskom, al buduć ovi kao iz veće strane Kalvini ni prava vire nisu bratinski s Belgijanci dilili: posvadjala se braća, pak se po sudu vladarah evropevskih podiliše, i tako postade Belgium državom nezavisnom, u koju nitkom nije slobodno zadirnuti. Tako Belgijanci mogu bez rata živiti ako se nebi pobunili zato, što im je vrlo ugodno — jel više puta je i onda čovik nemiran ako mu je i pivnica i smoćnica puna.

Belgijanci govore i pišu franceski, al zato ima kođ njih i takvih ljudi, od koji jedni takim jezikom govore koji je samo u rodstvu s francuskim, a drugi s nimnačkim. No zato su oni svi srcem i dušom Francusi i tako mi se čini — da bi višlje nosili glavu svoju ako bi bili Francesi

nadvladali Nimce no košto Magjar kaže: krv se neobraća u vodu.

Ovi Belgianci krasno obradjuvaju svoje zemlje: na oranju nećeš vidit ni od želje ni jednu grudvicu, to je sve izmrvljeno ko ona u bostanskoj liji.

Da su oni ljudi za život, to su već i po tim pokazali, što je kratko vrime priteklo od ono doba, od kako se narodom nezavisnim usnovali, i gledaj Brüssel pak ćeš u njemu naći sve one zavode koji običaju dičiti jednu državu, sve njezine javne sgrade i u Paris bi pristale. Ima a dilom pravi i bulevarde, t. j. duge i široke sokake. Tu su ti krasni vrti naloženi, tu su ti crkve i spolja i iz nutra nakićene. Stare su u gotičkom ukusu izvedene, ko ona kathedralska, u kojoj silnih ima spomenika, umitnom rukom opravljenih i prozori svi molovani. A nove su crkve po rimskom ukusu zidjane, osobito je lipa i skupa Redemtoristah crkva. Tu su oltari od kararskog mramora opravljeni. Ovu mnogi polaze, i da se pouzdano mole, vidi se jel na stupu uz njezin oltar navišani su neizbrojeni znaci zlatni i srebrni. Imadu javne vrte i šetališta gdi se po volji pišaci prolaziti, konjanici iztrčati, i koladzie izkasati mogu.

Puk je ovaj izvrstan u svakih tvorinarskih stvorih. No nije zaosto ni u onima koje se usnivaju na plemenitoj umitnosti ko u slikarii i glasbi; al dika je njihova najsvitlita u rukotvorju čipaka koje su po svem svitu razglashene i slavljene. No da su oni i umitni vrtlari, to su 1867. godine posvidočili, kada su po svem roku izložbe Parižke, uvik nove izvijene ruže pokazivali, i sami sobom cilu jednu baštu imali. A da su neumorni i izobraženi poljodilci, to njihova zemljišta odaju; jel kuda god u njihovom ataru pogledaš, sve se na te smiju iz salaša na zemljišta postavljenih — gdi naravno sva familia pribiva. Vidi im se dobro stanje, jel su im kuće krasnie nego u naših omanjih varoših.

Stari Rodoljub.

R A Z N E V I S T I.

— Na ugarskom saboru dva znamenita događaja možemo zabilježiti, koja nas izbliže zanimaju. Prvi je događaj ona interpelatija, koju je g. Iranji, jedan od najpravedniji muževa na ugarskom saboru, 20-og Rujna upravo na hrvatskog ministra u pogledu novog odgodjenja hrvatskog sabora. Hrvatski poslanici, koji na ugarskom saboru side, nisu bili vridni da to isto za čast njihova otačanstva i sopstvena poštenja učine već su taj zamašan postupak jednom Madjaru ustupili. U ovoj važnoj interpelatiji pita se hrvatski ministar: da li je istina, da će se hrvatski sabor na novo do 10-og Sičnja odgoditi? i ako je istina, nek se označe uzroci, koji vladu u ovoj namiri rukovode? No ljubopitljivi smo na odgovor ministra. — Drugi je događaj zakonski članak o zajmu, koji je vlada pridložila i koji je zakonodavno tilo 23 eg Rujna u pritres uzelo. U prošlom broju smo javili, da se u proračunu za god. 1872. pokaziva manjak od 52 miliuna. Ovaj grdni manjak vlada s dugom namirava izravnuti i to pridlaže, da se uzme dug od 30 miliuna prije nek što bi se proračun u pritres uzeo. Liva stranka naprotiv to hoće, da se pridlog o zajmu raspravlja zajedno sa proračunom, ne pako obaška, umujuć sasvim pravo, da se manjak donle, dok se proračun ne izpravi, zaista ni znati nemože; jer se prigodom

pritresa proračuna može razmirje medju izdatcima i dohotcima znatno prominiti. Al vlada odgovara, da baš ako se razmirje i promini, toliki će manjak u proračunu zaista biti, da će 30 miliuna duga iziskivati. Naravno da se pridlog primio. Za nas je iz sveg ovog to žalosno što je ovo već treći zajam, koji je Ugarska od doba svoje samostalnosti uzajmila: prvi, od 60 miliuna, uzet je za gradjenje željeznica, drugi, 25 miliuna, za polipšanje Pešte i sada ovaj treći od 30 miliuna. Biližimo još da je prigodom vićanja 230 zastupnika falilo, što više iznaša od pole, buduć je u zakonodavnom tilu 428 članova.

— U M o n a k o v u, prvostolnom gradu Bavarske, 22-og Rujna započeo se kongres (skupština) Katolika. Ima više stotina Katolika prisutni. Za pridsidnika su izabrali nikog Šulte iz Česke. Ovaj je podneo jedan pridlog koji medju ostalima i to sadržaje, da su oni vlasni biskupadije ustanoviti. Premda se ovim pridlogu sam Döllinger protivio, iz kog sav ovaj pokret izvire, ipak ga je većina primila.

— R i m je 20-og Rujna održao svečanost na uspomenu, što je prije godine prvostolnim gradom postao cile Italije. Omladina uz crvenih zastava ne kralja nego republiku je pozdravljala. No u novčanom pogledu i u Italiji su žalosni. U proračunu za iduću god. veći se manjak pokaziva od 100 miliuna.

— N a r o d n a stranka u Hrvatskoj u broju 45-om „Obzora“ upravila je na g. Pejačevića, hrvatskog ministra jednu izjavu, u kojoj se izražava, da će narodna stranka ako g. ministar do 14 danah nedokaže, da je narodna stranka u Hrvatskoj i Slavoniji budi od česke opozicije budi od ikoga dobila 150,000 fr., morati njega držati za prostoga lažca i kletvenika, koji na sramotu služi naslovu časti i odlikovanju, od njeg. Veličanstva dobljenu. Ova se izjava zato upravila, jer je gori označeni ministar prilikom skupštine virovitičke i to kod obida u stanu velikoga župana kazao, da je narodna stranka 150,000 fr. dobila od opozicije česke za agitaciju izbornu. No zanimivo će biti šta će se iz ovog izleći.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik peštanski 23-eg Rujna. Cina vu-ne stoji kao priašnje nedilje. — Svinji iz Magjarske i iz Srbije 27½—28½ n., za iznos 28½—29 n. — Mast sa sudom 34—34½ fr. — Šljive 13 fr. — Pekmez 10—10½ fr. — Paprika 22 fr. — Grah bili 5—5¼ fr., stari 4—4½ fr. — Sočivo novo 5½—7½ fr.

CINA RANE. Pešta, 23-eg Rujna. Čisto žito banatsko: 82 fnt. 5 fr. 95 n. — 6 fr. 5 n. 87 fnt. 6 fr. 70—75 n. tisansko, peštansko, stoi.-biogr.: 82 fnt. 6—6 fr. 10 n. 87 fnt. 6 fr. 75—80 n.; — bačvansko: 83 fnt. 5 fr. 95 n. — 6 fr. 5 nov. 86 fnt. 6 fr. 60—65 nov. — Raž 78—79 fnt. 3 fr. 50—55 n. — Ječam 68—70 fnt. 2 fr. 50—90 n. — Zob 45—48 fnt. 1 fr. 75—80 nov. — Kukuruz, požunac 80 fnt. 4 fr. 5—15 n. — Uzimajuć fnt. polag djumr. maže.

Visina vode dunavske.

Pešta 25-og Rujna: 3' 6" nad 0. Požun 25-og Rujna: 3' 1" nad 0.

Poruke uredništva

Subatica: Š. Molimo vas, da nam rukopis što brže pošaljete.